

Навчання дітей з особливими освітніми потребами

У школі навчається 3 дітей з особливими освітніми потребами у 6,7,8 класах.

ДЛЯ ЗАРАХУВАННЯ НА ІНКЛЮЗИВНУ ФОРМУ НАВЧАННЯ УЧНЯ ПОДАЮТЬ:

заяву одного з батьків (законних представників) або особисту заяву
(для учнів, які на дату подання заяви є повнолітніми);

документ про наявний рівень освіти (копія свідоцтва про базову загальну
середню освіту, табель або виписку оцінок із класного журналу за останній
рік навчання);

комплексну оцінку розвитку дитини інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ)
(для осіб з особливими освітніми потребами).

Інклюзія. Пам'ятка для батьків №1

НА ЩО МАЮТЬ ПРАВО БАТЬКИ:

Обирати форму навчання
для своєї дитини

Віддати дитину з ООП*
у школу пізніше 6 років

Лишити дитину з ООП
в садку до 7-8 років

Долучатись до формування
ІПР** (без підпису батьків ІПР не
починає діяти)

Погоджувати закупівлю
корекційних засобів за кошти
інклюзивної субвенції
(засвідчується підписом батьків у ІПР)

*ООП - особливі освітні потреби

** ІПР - індивідуальна програма розвитку

НУШ

НОВА
УКРАЇНСЬКА
ШКОЛА

Інклюзія. Пам'ятка для батьків №2

Як подати документи на інклюзивне навчання:

- 1** Визначити, чи дитина справді має ООП*. Не всі діти з інвалідністю потребують додаткової підтримки в освіті. Діти можуть не мати інвалідності, але мати ООП.
- 2** Батькам до початку навчання (бажано за рік) звернутись в ІРЦ** чи ПМПК*** для визначення особливих освітніх потреб дитини.
- 3** Там отримати два примірника «Висновку про комплексну оцінку ООП».
- 4** Зареєструвати заяву (та отримати копію) на ім'я керівника школи не пізніше ніж 6 місяців до початку навчання (щоб вистачило часу підготувати інклюзію та закласти кошти на її підтримку у наступному календарному році).
- 5** До заяви додати копію висновку з ІРЦ
- 6** У заяві вказати очікувані:
  - форму здобуття освіти;
  - потребу в підтримці;
  - інші важливі для організації навчання обставини.

Якщо заяву в школі не реєструють:

- Письмова заява в управління освіти про сприяння в реалізації права дитини на освіту
- Або Скарга з вимогою про захист законних інтересів дитини
- Управління зобов'язане письмово повідомити про результати перевірки та ухвалити рішення не пізніше ніж за 30 календарних днів.
- Якщо у школі не створено умов для інклюзії - управління освіти: створює такі умови або рекомендує батькам іншу найближчу школу.

*ООП - особливі освітні потреби

**ІРЦ - інклюзивно-ресурсний центр

***ПМПК - психолого-медико-педагогічне консультування

«Новояворівський інклюзивно-ресурсний центр»

Інклюзивно-ресурсний центр (ІРЦ) - це установа, яка створена з метою реалізації права дітей з особливими освітніми потребами віком від 2 до 18 років на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти, в тому числі, у закладах професійної (професійно-технічної) освіти та інших навчальних закладах, які забезпечують здобуття загальної середньої освіти.

Подати заявку на відвідування інклюзивно-ресурсного центру та отримати запрошення на консультацію можна онлайн за допомогою [порталу](#). На цьому порталі можна обрати найближчий ІРЦ, зареєструватись і прийти на прийом у призначений час без черг та очікування.

Інклюзивно-ресурсні центри:

- проводять комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини;
- надають психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги;
- забезпечують системний та кваліфікований супровід дитини з особливими освітніми потребами.

Станом на травень 2020 року створено та працює 627 інклюзивно-ресурсних центрів. Інклюзивно-ресурсні центри є у всіх областях України, тож діти з особливими освітніми потребами та їхні батьки можуть отримати відповідні послуги за місцем проживання.

ХТО МОЖЕ ЗВЕРНУТИСЬ ДО ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИХ ЦЕНТРІВ

До інклюзивно-ресурсних центрів можуть звернутись батьки, які відчувають занепокоєння щодо розвитку дитини віком від 2 до 18 років, незалежно від наявності в дитини інвалідності чи встановленого діагнозу.

Комплексна психолого-педагогічна оцінка та інші послуги ІРЦ можуть надаватись тільки на підставі заяви батьків. Жодна послуга інклюзивно-ресурсного центру не може бути надана у примусовому порядку чи за зверненням третіх осіб (учителів, вихователів тощо).

ЩО РОБЛЯТЬ ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНІ ЦЕНТРИ

1. Проводять комплексну оцінку з метою визначення особливих освітніх потреб дитини.
2. Розробляють рекомендації щодо освітньої програми для дитини з особливими освітніми потребами.
3. Надають психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги.
4. Педагогічні працівники інклюзивно-ресурсних центрів беруть участь у роботі команд психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами у школах і дитсадках.
5. Проводять моніторинг динаміки розвитку дитини не рідше, ніж двічі на рік.

6. Надають консультації та методичну допомогу вчителям і вихователям з питань організації інклюзивного навчання.
7. Консультують батьків або законних представників дітей з особливими освітніми потребами стосовно зарахування до закладів освіти.
8. Надають психологічну допомогу, проводять бесіди з батьками (законними представниками) дітей з особливими освітніми потребами.

ЯК ПРОЙТИ КОМПЛЕКСНУ ОЦІНКУ РОЗВИТКУ ДИТИНИ В ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНОМУ ЦЕНТРІ

Подати заявку на відвідування інклюзивно-ресурсного центру та отримати запрошення на консультацію можна онлайн за допомогою [порталу](#). На цьому порталі можна обрати найближчий ІРЦ, зареєструватись і прийти на прийом у призначений час без черг та очікування.

ЩО САМЕ ВХОДИТЬ В КОМПЛЕКСНУ ОЦІНКУ РОЗВИТКУ ДИТИНИ

Комплексна оцінка проводиться індивідуально за такими напрямками:

- оцінка фізичного розвитку дитини – визначення рівня її загального розвитку, відповідності віковим нормам, розвитку дрібної моторики, способу пересування тощо;
- оцінка мовленнєвого розвитку дитини – визначення рівня розвитку та використання вербальної/невербальної мови, наявності мовленнєвого порушення та його структури;
- оцінка когнітивної сфери дитини – визначення рівня сформованості таких пізнавальних процесів: сприйняття, пам'ять, мислення, увага, увага;
- оцінка емоційно-вольової сфери дитини – виявлення її здатності до вольового зусилля, схильностей до проявів девіантної поведінки та її причин;
- оцінка освітньої діяльності дитини – визначення рівня сформованості знань, умінь, навичок відповідно до освітньої програми чи основних критеріїв формування вмінь і навичок дітей дошкільного віку.

У разі потреби фахівці інклюзивно-ресурсного центру можуть проводити комплексну оцінку за іншими напрямками, зокрема, визначення рівня соціальної адаптації, взаємовідносин із однолітками, дорослими.

ЯК ЧАСТО НЕОБХІДНО ПОВТОРЮВАТИ КОМПЛЕКСНУ ОЦІНКУ РОЗВИТКУ ДИТИНИ

Повторна комплексна оцінка фахівцями інклюзивно-ресурсного центру проводиться у разі:

- переходу дитини з особливими освітніми потребами з дитячого садка до школи;

- переходу дитини зі спеціального закладу освіти до інклюзивної форми навчання;
- рекомендації команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами щодо наявності успіхів або труднощів у засвоєнні дитиною освітньої програми.

ЩО ТАКЕ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВІ ПОСЛУГИ

Психолого-педагогічні послуги – це групові та індивідуальні заняття, направлені на розвиток дитини з особливими освітніми потребами.

Корекційно-розвиткові послуги – це групові та індивідуальні заняття, що спрямовані на корекцію порушень шляхом розвитку особистості дитини з особливими освітніми потребами, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери та мовлення.

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги спрямовані на:

- соціалізацію дітей з особливими освітніми потребами, розвиток їхньої самостійності та відповідних компетенцій;
- розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей з урахуванням наявних знань, умінь і навичок комунікативної діяльності, становлення особистості.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ в 2019/2020 навчальному році Закони України

1. Стаття 19, 20 Закону України «Про освіту»
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг»
3. Стаття 8, 16¹ Закону України «Про загальну середню освіту» **Постанови Кабінету Міністрів України**
  1. «Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» від 15 серпня 2011р. № 872 (із змінами).
  2. «Про затвердження Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти» від 10.04.2019 № 530
  3. «Положення про інклюзивно-ресурсний центр» від 12 липня 2018 р. №545 (із змінами)
  4. «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами» від 14 лютого 2017 р. № 88 (із змінами)

5. «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» (додаток 5) від 30 серпня 2002 р. №1298
6. «Деякі питання використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами у 2019 році» від 26 лютого 2020р. № 152
7. «Про затвердження Переліку посад педагогічних та науково-педагогічних працівників» від 14 червня 2000 р. № 963,

Накази Міністерства освіти і науки України

1. «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти ро затвердження» від 16.04.2018 № 367
2. «Про затвердження примірного положення про команду психологопедагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти» від 08.06.2018 № 609
3. «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 06 грудня 2010 року № 1205» від 12.02.2018 № 90
4. «Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних групах закладів дошкільної освіти» від 01.04.2019 № 423
5. «Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти» від 23.04.2018 № 414

Перелік Типових освітніх програм, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України,

1. «Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти I ступеня для дітей з особливими освітніми потребами від 25.06.2018 № 693;
2. «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами від 26.07.2018 № 814;
3. «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 1 класів з інтелектуальними порушеннями» від 26.07.2018 № 816;
4. «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 12.06.2018 № 627» від 26.07.2018 № 815;

5. «Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами від 12.06.2018 № 627;
6. «Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти III ступеня для дітей з особливими освітніми потребами» від 22.07.2020 № 944;
7. «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 2 класу з порушеннями інтелектуального розвитку» від 02.07.2019 № 917.
8. «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 3 класу з порушеннями інтелектуального розвитку» від 01.04.2020 № 467

Листи Міністерства освіти і науки України

Методичні рекомендації щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами в закладах освіти в 2019/2020 н. р. від 05.08.2019 №1/9-498

1. Щодо посадових обов'язків асистента вчителя від 25.09.2012 № 1/9-675
2. Методичні рекомендації щодо організації інклюзивного навчання в закладах освіти у 2019/2020 навчальному році від 26.06.2019 № 1/9-409
3. Методичні рекомендації щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році від 31.08.2020 № 1/9-495
4. Щодо методичних рекомендацій з організації психолого-педагогічного консилиуму для проведення повторної комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини від 16.06.2020 № 1/9-328
5. Щодо встановлення доплати педагогічним працівникам за роботу в інклюзивному класі від 14.03.2019 р. № 1/11-2635

В умовах інклюзивного середовища навчання дітей з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до особливостей, що зазначені в індивідуальній програмі розвитку та з використанням індивідуального навчального плану та індивідуальної навчальної програми кожної дитини з особливими освітніми потребами.

Індивідуальний навчальний план розробляється на основі навчального плану закладу освіти, що є складовою типової освітньої програми.

Індивідуальний навчальний план визначає перелік предметів, послідовність їх вивчення, кількість годин, що відводяться на вивчення кожного предмета за роками навчання, а також тижневу кількість годин.

Для проведення **корекційно-розвиткових занять (предметів)** в індивідуальному навчальному плані учня передбачається від **3 до 8 годин на тиждень** (кількість годин визначають психолого-медико-педагогічні консультації або інклюзивно-ресурсні центри).

Навчання у класах з інклюзивним навчанням здійснюється за типовими навчальними планами, програмами, підручниками та посібниками, рекомендованими МОН для ЗЗСО, у тому числі спеціальними підручниками.

{Пункт 9 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 588 від 09.08.2017} Відповідно до особливостей інтелектуального розвитку учня може розроблятися індивідуальний навчальний план та індивідуальна навчальна програма.

{Абзац другий пункту 10 в редакції Постанови КМ № 588 від 09.08.2017}

Розклад уроків для дітей із особливими освітніми потребами складається з урахуванням індивідуальних особливостей їх навчально-пізнавальної діяльності, динаміки розумової працездатності протягом дня і тижня та з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог.

Оцінювання навчальних досягнень дітей із особливими освітніми потребами здійснюється згідно з **критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів та обсягом матеріалу, визначеним навчальною програмою.**

{Абзац перший пункту 15 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 588 від 09.08.2017}

Система оцінювання навчальних досягнень дітей із особливими освітніми потребами повинна бути стимулюючою.

Державна підсумкова атестація дітей з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до Положення про державну підсумкову атестацію.

Оцінювання навчальних досягнень учнів із інтелектуальними порушеннями здійснюється за «Критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів із порушеннями інтелектуального розвитку»

Оновлення кімнати для дітей з особливими освітніми потребами — спеціально облаштованого класу, де діти можуть відпочити, поспілкуватися, погратися. Асистенти вчителя, психолог, логопед, дефектолог та реабілітолог допомагають хлопчикам та дівчаткам, зокрема, проводять корекційно-розвиткові заняття.